

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Asistența tehnică pentru implementarea instrumentelor structurale în România

**Nr. 2
Octombrie 2009**

**Asistența tehnică pentru implementarea
instrumentelor structurale
în România**

**Proiect co-finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională prin
POAT 2007-2013 /
Sprijin pentru implementarea Planului de Comunicare ACIS**

Editor: Direcția Asistență Tehnică, Ministerul Finanțelor Publice

Data publicării: octombrie 2009

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

CUPRINS

1. Programul Operațional Asistență Tehnică – începutul unui nou an de implementare.	5
2. Stadiul implementării asistenței tehnice în România	7
3. Exemple de proiecte finanțate din asistență tehnică în România:	
3.1. Programul operațional „Dezvoltarea capacității administrative“ Stadiul implementării Axei prioritare 3 – Asistență tehnică	9
3.2. Programul operațional sectorial “Dezvoltarea Resurselor Umane“ Stadiul implementării Axei prioritare 7 – Asistență Tehnică.	11
4. Experiența altor State Membre în implementarea asistenței tehnice:	
4.1. Grecia - Doisprezece ani de bune practici.	14
4.2. Ungaria - Fonduri UE pentru 33 de micro-regiuni slab dezvoltate din Ungaria	17
5. Stadiul implementării instrumentelor structurale în România	20
6. Participarea României la dezbateră europeană privind viitorul Politicii de Coeziune	23
7. Evenimente privind asistență tehnică	27
8. POAT – un program care sprijină implementarea Politicii de Coeziune	30
Date de contact	32

1. Programul Operațional Asistență Tehnică - Începutul unui nou an de implementare

Așa cum se menționa în articolul din broșura precedentă, Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT) se dorește a fi un sprijin pentru coordonarea și gestionarea instrumentelor structurale în România. Acest deziderat s-a reflectat în prima jumătate a anului 2009, îndeosebi prin reacția flexibilă la necesități nou apărute în domeniul coordonării și gestionării instrumentelor structurale, cât și prin accelerarea aprobării și contractării unor proiecte care vizează îmbunătățirea capacității administrative a sistemului.

În ceea ce privește progresul în termeni statistici, până în luna septembrie a anului în curs, a crescut numărul proiectelor aprobate (de la 5 la 12 proiecte), cu o valoare totală a finanțării UE de 79 milioane lei. De asemenea, a crescut numărul proiectelor pentru care s-a semnat decizia sau contractul de finanțare la 12.

În paralel, la nivelul beneficiarilor există contracte de achiziție publică semnate sau în curs de semnare în sumă totală de aproximativ 25,5 milioane lei. Activitatea legată de achizițiile publice s-a confruntat totuși cu numeroase blocaje și dificultăți:

- lansarea cu întârziere a achizițiilor publice, din motive legate de capacitatea scăzută a beneficiarilor de elaborare a documentațiilor de atribuire;
- durata mare de evaluare a ofertelor dată de complexitatea documentațiilor de atribuire (caiete de sarcini pentru servicii de consultanță de valoare ridicată) și număr mare de oferte;
- numărul mare de contestații primite și perioada îndelungată de soluționare a acestora;
- absența unui ghid cu privire la achiziția serviciilor de consultanță care să permită definirea unor factori de evaluare mai puțin contestabili și a unor formate și clauze adecvate acestui tip de achiziții;
- perioada îndelungată a contractării propriu-zise determinată de absența unor documente solicitate contractorilor (garanții de performanță, acorduri de sub-contractare, dovada deschiderii unui cont la Trezorerie), dar și de necesitatea de adaptare a formatului standard de contract, precum și de numărul important de avize în cadrul instituției contractante.

În termeni de implementare, prima parte a anului 2009 a fost o perioadă în care au fost făcuți primii pași în implementarea efectivă a proiectelor, ca rezultat al acțiunilor începute în anul 2008.

În cadrul proiectelor finanțate din POAT s-au demarat o serie de activități vizând:

- sprijinirea coordonării instrumentelor structurale prin organizarea unor reuniuni ale comitetelor și grupurilor de lucru constituite sub auspiciile Hotărârii Guvernului nr. 457/2008 privind cadrul instituțional de coordonare și gestionare a instrumentelor structurale;
- formarea personalului implicat în gestionarea Fondurilor Structurale și de Coeziune;

- formarea utilizatorilor Sistemului Unic de Management al Instrumentelor Structurale (SMIS);
- realizarea unui studiu privind nevoile orizontale de asistență tehnică care să stea la baza unei Facilități destinate sprijinirii sistemului de gestionare a instrumentelor structurale;
- fundamentarea Politicii de Coeziune post-2013 din perspectiva României și prezentarea într-un seminar destinat mediilor interesate a discuțiilor la nivel european privind viitorul acestei politici;
- realizarea unor spoturi media;
- și, nu în ultimul rând, sprijinirea managementului POAT și a coordonării asistenței tehnice.

Ultimul trimestru al anului 2009 se anunță a fi unul încărcat în activități de verificare a cererilor de rambursare, în condițiile în care începând cu luna septembrie s-au efectuat primele plăți semnificative în cadrul proiectelor.

La nivelul Autorității de Management pentru POAT, situația proiectelor și perspectivele financiare ale implementării programului sunt urmărite cu o continuă atenție, în acest sens existând un plan de lucru elaborat pe un orizont scurt de timp cu ajutorul principalilor beneficiari.

Implementarea POAT se adaptează pe parcursul perioadei de programare cerințelor nou identificate, cu condiția încadrării în strategia stabilită inițial. Astfel, aplicarea în cadrul POAT a fost deschisă recent către Agențiile de Dezvoltare Regională pentru depunerea de proiecte vizând finanțarea activității coordonatorilor de poli de creștere și a personalului de sprijin al acestora.

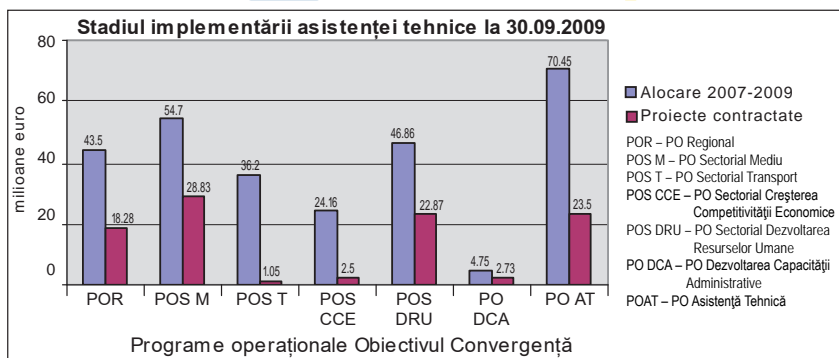
*Livia Chiriță, Director
Autoritatea de Management pentru
Programul Operațional Asistență Tehnică*

2. Stadiul implementării asistenței tehnice în România

„La inițiativa statului membru, fondurile structurale pot finanța activități de pregătire, management, monitorizare, evaluare, informare și control al programelor operaționale, precum și activități de întărire a capacității administrative pentru implementarea fondurilor structurale“ (art. 46 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 de stabilire a anumitor dispoziții generale privind Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de Coeziune).

Asistența tehnică pentru România este de aproximativ 906 milioane de euro pentru perioada 2007-2013, atât în cadrul Programului Operațional Asistență Tehnică (POAT), cât și al axelor prioritare de asistență tehnică ale celorlalte programe operaționale.

Valoarea eligibilă a proiectelor de asistență tehnică contractate până în prezent acoperă în jur de 50% din alocarea pe perioada 2007-2009 (fonduri UE și contribuție națională) pentru patru programe operaționale (POR, POS Mediu, POS DRU și PO DCA), cel mai mare procent înregistrându-se pentru Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative (PO DCA): 57,47%. Există însă și programe pentru care rata contractării asistenței tehnice rămâne scăzută (POS CCE: 10,35%) și foarte scăzută (POS Transport: sub 3%).

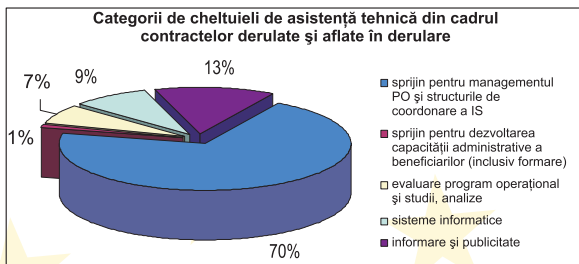

În ceea ce privește cheltuielile efectuate, în curs de efectuare sau care urmează a se efectua în perioada imediat următoare în cadrul contractelor derulate/ în curs de derulare și proiectelor contractate pe axele de asistență tehnică și prin POAT, majoritatea acestora se încadrează în categoriile care vizează:

- sprijin pentru managementul programelor operaționale (PO) și structurile de coordonare a instrumentelor structurale (IS) (cheltuieli generale de administrație, cheltuieli de personal, formare pentru personalul autorităților de management/ organisme intermediare/ structuri de coordonare IS, echipamente birotică, sprijin pentru evaluare proiecte) și respectiv
- informare și publicitate.

Ca o consecință directă, în perioada analizată au fost evaluate 8.610 proiecte, fiind semnate cu beneficiarii 1.884 contracte/ decizii de finanțare, s-au organizat și urmează

să se organizeze peste 500 de evenimente de informare și comunicare, s-au realizat și sunt în curs de realizare 10 campanii media și aproape 210.000 materiale de informare și promovare (broșuri, pliante, fluturași).

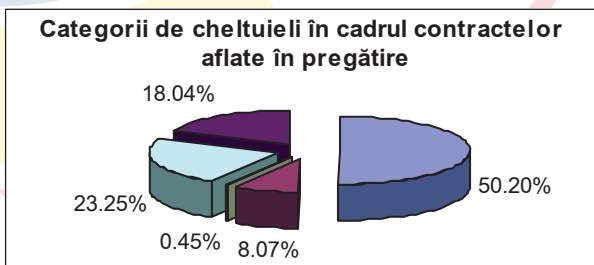

Aceste categorii de cheltuieli se regăsesc în proporții similare la nivelul fiecărui program operațional, cu unele excepții.

De remarcat că, în cadrul POAT, cheltuielile aferente realizării de studii și analize, precum și cele corespunzătoare realizării de sisteme informatice au o pondere mult mai mare, comparativ cu cheltuielile de informare și publicitate.

O alocare similară a categoriilor de cheltuieli de asistență tehnică se observă și la nivelul programelor operaționale aferente obiectivului Cooperare Teritorială Europeană, unde remarcăm totuși o diversitate a cheltuielilor în cadrul axei de asistență tehnică a Programului de Cooperare Transfrontalieră România-Bulgaria, primul dintre aceste programe care a început utilizarea asistenței tehnice.

Referitor la contractele de asistență tehnică aflate în pregătire, predomină în continuare cheltuielile aferente sprijinului pentru managementul programelor și pentru structurile de management, dar devin tot mai semnificative și sumele alocate sistemelor informatice, precum și sprijinului pentru dezvoltarea capacității administrative a beneficiarilor.

Notă: sintezele prezentate în acest articol au avut la bază raportările realizate cu privire la programele operaționale către Grupul Interministerial (Guvern), precum și datele furnizate în Formularele de analiză a utilizării asistenței tehnice completate la nivelul fiecărui program.

3. Exemple de proiecte finanțate din asistență tehnică în România

3.1. Programul operațional „Dezvoltarea capacității administrative“

Stadiul implementării Axei prioritare 3 – Asistență tehnică

Proportională ca mărime cu programul operațional din care face parte, Axa prioritară 3 - Asistență tehnică a Programului operațional „Dezvoltarea capacității administrative“ cuprinde fonduri în valoare de aproximativ 10 milioane de euro pentru întreaga perioadă de programare 2007-2013. Deși în comparație cu axele prioritare de asistență tehnică (AT) ale altor programe operaționale această sumă nu este una impresionantă, ea nu trebuie privită din punct de vedere al valorii sale absolute, ci din perspectiva gamei largi de tipuri de proiecte care sunt finanțate din aceste fonduri și care contribuie la desfășurarea în condiții optime a activității Autorității de management a Programului operațional „Dezvoltarea capacității administrative“ (AM PO DCA).

Astfel, axa prioritară de asistență tehnică a Programului operațional „Dezvoltarea capacității administrative“ (PO DCA) prevede acordarea de asistență specifică pentru pregătirea, monitorizarea, evaluarea și controlul proiectelor, precum și pentru sprijinirea activităților de comunicare cu privire la PO DCA. De asemenea, prin această axă prioritară sunt disponibile fonduri pentru culegerea de date (sondaje, studii, etc.) cu scopul de a compensa lipsa acestora din nivelurile de referință, mai ales pentru indicatori. La momentul actual, există un număr de nouă proiecte deja contractate pe cele două domenii majore de intervenție ale axei prioritare 3 și încă un proiect care este în curs de contractare (toate proiectele sunt ale AM PO DCA, deoarece în cazul PO DCA nu există organisme intermediare și, în acest caz, Autoritatea de management este unicul beneficiar al fondurilor). Valoarea însumată a acestor zece proiecte este de aproximativ 3 milioane de euro și, prin intermediul acestora, s-a încercat acoperirea nevoilor urgente de funcționare ale AM PO DCA. Trebuie menționat că prin proiectele contractate a fost acoperită în totalitate alocarea aferentă celor două domenii majore de intervenție AT 3.1 și 3.2 corespunzătoare anilor 2007 și 2008. De asemenea, AM PO DCA are la momentul actual în implementare 90% din proiectele aflate în Planurile anuale de AT pe anii 2008 și 2009. În rândurile de mai jos urmează prezentarea celor mai importante activități implementate cu sprijinul acestor fonduri.

Una din necesitățile AM PO DCA care au fost acoperite cu ajutorul fondurilor axei prioritare de AT este cea de achiziționare a serviciilor de consultanță potrivit nevoilor identificate. Astfel, a fost deja finalizat un contract de servicii prin care a fost asigurată consultanța în domeniul managementului resurselor umane pentru AM PO DCA și a fost furnizată asistență tehnică și formare AM PODCA în scopul de a contribui la începerea efectivă a implementării PO DCA, precum și la îmbunătățirea capacității administrative în cadrul AM PO DCA. Printre cele mai importante obiective realizate

prin intermediul acestui contract pot fi enumerate unele precum: actualizarea Strategiei pentru Dezvoltarea Resurselor Umane în cadrul AM PO DCA și asigurarea formării personalului AM PODCA (formare la locul de muncă) în conformitate cu planul de formare elaborat, inclusiv prin livrarea unor sesiuni formale de formare.

Un alt tip de consultanță de o importanță deosebită pentru buna funcționare a AM PO DCA este reprezentat de serviciile de consultanță în domeniul evaluării și selecției proiectelor. În acest sens, au fost contractate astfel de servicii care au acoperit nevoile de evaluare și selecție a proiectelor pentru AM PO DCA pentru primele lansări de cereri de proiecte și de cereri de idei de proiecte. Prin acest contract au fost asigurate serviciile unor experți care au evaluat și selectat cererile depuse spre finanțare în cadrul axelor prioritare ale PO DCA din punct de vedere tehnic și financiar și au formulat recomandări în vederea îmbunătățirii cererilor de finanțare depuse.

O altă activitate care a fost susținută financiar prin fondurile de AT a fost asigurarea perfecționării continue a personalului AM PO DCA prin participarea acestuia la diferite evenimente, precum seminarii, cursuri, conferințe, workshopuri, rețele tematice, fiind facilitat astfel transferul de know-how prin mijloace multiple. Formarea personalului este un capitol foarte important dintre cele acoperite de AT, dat fiind faptul că domeniul implementării instrumentelor structurale este în continuă schimbare și este necesară o păstrare a cunoștințelor profesionale cât mai la zi pentru a putea face față în mod eficient sarcinilor curente.

Pe lângă serviciile de consultanță un alt domeniu important pentru activitatea AM PO DCA care a fost finanțat prin intermediul proiectelor de asistență tehnică este reprezentat de dotarea Autorității de management cu echipamente de comunicații și IT în vederea asigurării bazei tehnice adecvate pentru funcționarea sistemului informatic în cadrul AM PO DCA, incluzând atât echipamente informatice și periferice, cât și echipamente audio-video necesare în activitatea de monitorizare a implementării PO DCA, pentru a veni în întâmpinarea creșterii numărului personalului AM PO DCA cât și pentru oferirea unor instrumente de lucru eficiente. Aceste achiziții au fost completate de cele de mobilier și consumabile, pentru asigurarea unor condiții eficiente de lucru pentru întreg personalul AM PO DCA.

Un domeniu de o importanță majoră pentru sprijinirea implementării PO DCA care este finanțat din axa prioritară de asistență tehnică este cel al sprijinirii proceselor de informare și publicitate pentru PO DCA. Referitor la acest aspect, a fost deja contractată și finalizată realizarea paginii web a AM PO DCA, care poate fi accesată la <http://www.fonduriadministratie.ro/>. Acesta este un pas important în procesul continuu de prezentare a oportunităților de finanțare prin intermediul PO DCA către potențialii beneficiari și de informare a publicului larg despre activitatea de gestionare a instrumentelor structurale desfășurată de către AM PO DCA.

Din păcate, în implementarea activităților finanțate din axa prioritară de asistență tehnică a PO DCA au fost întâmpinate și unele dificultăți care au avut ca efect încetinirea ritmului acestora. Una din problemele importante cu care se confruntă Autoritatea de management este generată de faptul că achizițiile aferente proiectelor de AT nu sunt realizate de către AM PO DCA, ci de către direcția specializată din cadrul Ministerului

Administrației și Internelor. Din cauza colaborării deficitare cu această structură au rezultat unele întârzieri considerabile, precum publicarea anunțului de lansare a licitației pentru achiziția unor servicii de consultanță în domeniul comunicării cu o întârziere de aproximativ 8 luni față de termenul planificat. Acestor probleme li se adaugă cele cu care se confruntă orice autoritate contractantă din domeniul public care trebuie să respecte dreptul operatorilor economici de a contesta rezultatul procedurii de achiziție, fapt care face ca achiziția serviciilor de consultanță menționate anterior să nu fie încheiată nici până în prezent.

Măsurile luate pentru deblocarea acestei situații au constat în intensificarea întâlnirilor cu reprezentanții direcției sus menționate, informarea factorilor decizionali din minister în legătură cu dificultățile întâmpinate pentru ca aceștia să dispună măsuri de urgență necesare, precum și colaborarea intensă cu ANRMAP pentru găsirea de soluții viabile. De asemenea, AM PO DCA a organizat mai multe reuniuni cu toate structurile implicate în realizarea achizițiilor publice (deoarece realizarea unei achiziții publice presupune avizarea documentelor și de către alte direcții de specialitate din minister, precum cea juridică și cea financiară) în vederea clarificării problemelor apărute și urgentării soluționării acestora. În acest sens, a fost stabilit un calendar de întâlniri periodice pentru prevenirea pe viitor a acestor sincope la nivelul comunicării și pentru asigurarea implementării eficiente a proiectelor finanțate din axa de asistență tehnică a PO DCA.

*Autoritatea de Management pentru
Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative*

3.2. Programul operațional sectorial „Dezvoltarea Resurselor Umane“

Stadiul implementării Axei prioritare 7 – Asistență Tehnică

În cadrul POS DRU, Axa Prioritară 7 „Asistență tehnică“ finanțează acțiuni de sprijinire a Autorității de Management pentru Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane (POS DRU) și a organismelor intermediare în implementarea, monitorizarea și evaluarea programului, precum și pentru informarea beneficiarilor cu privire la domeniile în care poate fi accesat Fondul Social European (FSE) din care este finanțat POS DRU.

Una dintre condițiile fundamentale pentru managementul instrumentelor structurale ale UE este de a asigura existența unei capacități administrative adecvate pentru managementul fondurilor, în conformitate cu regulamentele comunitare și legislația națională. Asistența tehnică reprezintă un instrument folosit de Autoritatea de Management pentru a consolida calitatea și a accelera coerența acțiunilor, dar și pentru a asigura cea mai bună și eficientă utilizare a fondurilor în scopul maximizării impactului programului.

Axa prioritară 7 este împărțită în două domenii majore de intervenție, după cum urmează:

- DMI 7.1 Sprijin pentru implementarea, managementul general și evaluarea POS DRU - în cadrul căruia activitățile finanțate vor asigura suport personalului din cadrul AM și organismelor intermediare pentru POS DRU pentru implementarea, monitorizarea, evaluarea și controlul operațiunilor finanțate de Fondul Social European (FSE) prin POS DRU 2007-2013.
- DMI 7.2 Sprijin pentru promovare și comunicare POS DRU - activitățile finanțate în cadrul acestui DMI vor fi destinate publicității și promovării FSE și POS DRU. Publicitatea și activitățile întreprinse pentru creșterea conștientizării vor fi realizate la nivel național, regional și local. Scopul acestor intervenții este de a maximiza vizibilitatea programului și a rolului îndeplinit de UE și de a înlesni accesul la oportunitățile de finanțare existente pentru dezvoltarea resurselor umane.

Pe parcursul anului 2008, în cadrul acestei axe prioritare a POS DRU au fost implementate următoarele proiecte:

- DMI 7.1. Sprijin pentru implementarea, managementul general și evaluarea POS DRU:

Contractul de servicii „Sprijin pentru AM, OI și beneficiari în vederea unui bun management al sistemului ActionWeb pentru activitățile de întreținere și realizare a unor rapoarte financiare și procedurale pentru proiectele finanțate din Fondul Social European“, încheiat de AM POS DRU, a avut o durată de 5 luni începând cu 1 octombrie 2008.

Scopul general al proiectului a fost asigurarea și garantarea operativității sistemului ActionWeb, asigurând totodată operațiuni de întreținere, hardware și software. Activitățile proiectului au fost grupate pe trei componente principale: administrarea sistemelor prezente în sistemul ActionWeb, optimizarea funcționării sistemului informatic și sprijinirea procesului de monitorizare și raportare.

- DMI 7.2. Sprijin pentru promovarea și comunicarea POS DRU:

Contractul de servicii „Realizarea unei conexiuni la Internet de mare viteză prin fibră optică pentru AM POS DRU“ a fost semnat la 31 martie 2008 și finalizat la sfârșitul lunii decembrie 2008. Prin intermediul acestui contract, au fost sprijinite AM POS DRU și cele 11 organisme intermediare pentru POS DRU în vederea asigurării informării corecte asupra accesării FSE, dar și în vederea asigurării transparenței utilizării acestor fonduri în România, prin furnizarea de Internet de mare viteză (de tip broadband).

Contractul de servicii „Campanie națională de informare publică pentru promovarea POS DRU“ a fost semnat în 10 noiembrie 2008, cu o durată de implementare de o lună.

Implementarea campaniei naționale a contribuit la creșterea gradului de informare a publicului larg cu privire la beneficiile accesării FSE prin POS DRU, la creșterea nivelului de înțelegere a mecanismului de funcționare și accesare, precum și la aducerea în atenția publică a unor teme și a unor concepte corecte privitoare la finanțările

primite de la UE, în conformitate cu obiectivele și strategia măsurilor de informare și publicitate cuprinse în Planul de Comunicare pentru POS DRU 2007-2013.

Serviciile de publicitate desfășurate în cadrul acestei campanii au urmărit realizarea unui plan media pentru două spoturi TV și difuzarea acestora pe durata a 21 de zile calendaristice pe primele două posturi TV generaliste și primele două posturi TV de știri (conform audienței naționale), realizarea unui plan media pentru două spoturi radio și difuzarea acestora pe durata a 21 de zile calendaristice pe primele trei posturi de radio (conform audienței naționale) și creația, producția și difuzarea unui banner Internet pe primele 30 de site-uri (selectate în ordinea numărului de vizitatori unici).

Rezultatele campaniei publice de informare au fost următoarele:

- elaborarea a trei planuri media pentru TV, radio și Internet;
- realizarea a 1001,88 GRP, aproximativ câte 250 GRP pentru fiecare dintre cele 4 posturi selectate conform audienței naționale;
- realizarea a cel puțin 60% din totalul de GRP pentru fiecare post în parte, exclusiv între orele 19:00 - 22:00;
- asigurarea difuzării unui număr de 378 de spoturi audio difuzate exclusiv pentru fiecare din primele 3 posturi de radio cu minim 60% acoperire națională, conform celui mai recent studiu de audiență. Au fost difuzate câte 126 de spoturi pe fiecare post de radio, exclusiv între orele 07:00 - 09:00;
- creația și producția unui banner pentru Internet și asigurarea unui număr de 4.706.235 de afișări pe primele 30 de site-uri, selectate după numărul de vizitatori unici.

*Autoritatea de Management pentru
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane*

4. Experiența altor State Membre în implementarea asistenței tehnice:

4.1. Doisprezece ani de bune practici

De-a lungul celor douăzeci și cinci de ani de la aderarea Greciei la UE, și datorită necesității de a gestiona mai bine asistența furnizată prin instrumentele structurale, în administrația publică elenă au fost introduse modificări substanțiale. Sub presiunea cerințelor Fondurilor Structurale și de Coeziune, Guvernul Greciei a introdus mai multe modificări de natură instituțională și administrativă, pentru gestionarea eficace a intervențiilor finanțate prin instrumentele structurale. Drept rezultat, s-au evidențiat în mod progresiv metode și sisteme moderne de management, ale căror beneficii s-au propagat în întreaga administrație publică din Grecia. Capacitatea administrației publice de a acționa în scopul atingerii obiectivelor pe termen lung și al planificării pe termen lung a proiectelor majore finanțate din instrumentele structurale s-a îmbunătățit semnificativ.

Această evoluție, însă, nu s-a realizat peste noapte. Pe parcursul îndelungatei perioade de implementare a intervențiilor UE finanțate din instrumentele structurale în Grecia s-au ivit un număr mare de obstacole și slăbiciuni. La nivel legislativ au fost întâmpinate dificultăți semnificative, legate de adaptarea procedurilor UE la standardele naționale, în sectoare esențiale pentru proiectele co-finanțate. La nivel de management, ineficiența structurală a organismelor publice, sinergiile inadecvate dintre diferitele nivele manageriale, lipsa flexibilității și lipsa personalului specializat au devenit blocaje reale pentru procedurile de planificare și implementare. Nu în ultimul rând, numărul mare de organisme de implementare lipsite de eficiență, lipsa resurselor specializate și a know-how-ului, discrepanțele de natură tehnologică și fragmentarea în multe proiecte mici s-au dovedit a fi obstacole importante în implementare.

Data fiind importanța Politicii de Coeziune UE în Grecia, Guvernul Greciei a răspuns la toate aceste provocări prin crearea unui cadru instituțional mai coerent pentru programele și proiectele cu finanțare UE, prin deconcentrarea procesului decizional, prin punerea accentului pe capitalul uman din cadrul Autorităților de Management, prin utilizarea sistematică a asistenței tehnice și prin permiterea creșterii rolului sectorului privat. Acest efort a fost consolidat prin crearea de agenții guvernamentale gestionate conform regulilor sectorului privat și dispunând de resurse umane calificate, asigurând astfel flexibilitatea și eficacitatea răspunsurilor.

O asemenea agenție este Unitatea pentru Organizarea Managementului instrumentelor structurale (MOU), care a fost înființată în anul 1996 printr-o decizie comună a Guvernului Greciei și a Comisiei Europene, pentru a putea realiza o infuzie de know-how din sectorul privat.

Identitate

MOU este o unitate administrativă unică, având misiunea de a consolida capacitatea administrativă și managerială a autorităților publice care implementează programele finanțate de UE, răspunzând la necesități specifice în domeniile:

- resurse umane (selectarea și recrutarea personalului specializat, instruire și evaluare);
- know-how;
- infrastructură și sisteme informatice.

Inovare în cadrul administrației publice

Ca agenție guvernamentală ce funcționează după regulile sectorului privat, MOU reprezintă o structură inovativă în cadrul administrației publice. Fiind finanțată din resurse naționale și programe co-finanțate de Uniunea Europeană, raportează direct către Ministrul Economiei și Finanțelor, dar este în afara corpului funcționarilor publici. Statutul său de Societate pe Acțiuni îi permite să ocolească procedurile administrative rigide și inflexibilitatea administrației publice din Grecia.

MOU este condusă de un Consiliu Director reprezentând diverși agenți socio-economici cum ar fi Federația Industriei din Grecia și Uniunea Funcționarilor Publici din Grecia, în timp ce personalul său este compus din angajați recrutați atât din sectorul public, cât și din cel privat. Punctul forte al politicii MOU îl reprezintă atragerea de personal cu înaltă calificare, oferind un pachet salarial atractiv și asigurând condiții de lucru de o calitate deosebită. Au fost implementate sisteme moderne de monitorizare și audit (ISO 9001:2000, Standardele Internaționale de Contabilitate, etc.), ca și sisteme informatice inovative și facilități de infrastructură ultra-moderne.

Funcționare

În prezent, numărul de angajați ai MOU se ridică la 1.200, majoritatea (aproximativ 1.000 persoane) fiind arondați Autorităților de Management pentru Cadrul Strategic Național de Referință (CSNR). MOU în sine constă dintr-o Unitate Centrală cu sediul în Atena, care are mai multe grupuri operative ce furnizează sprijin direct beneficiarilor. Aceste grupuri operative vizează în mod special:

- Zonele periferice și cele insulare
- Proiecte finanțate din Fondul Social European
- Proiecte ale grupurilor minoritare
- Proiecte în domeniul managementului deșeurilor solide și al apeii uzate
- Sistemul Informatic de Monitorizare (MIS) al CSNR.

Rolul MOU în construcția instituțională și administrativă în Grecia

MOU a jucat un rol vital în înființarea structurilor de management pentru perioadele de programare anterioare (Cadrul de Sprijin Comunitar - CSC II și CSC III). Furnizând asistență tehnică de calitate, a contribuit la:

- Gestionarea cu succes a proiectelor
- Proiectarea sistemelor de implementare
- Monitorizarea programelor
- Accelerarea ratei de implementare
- Îmbunătățirea procedurilor
- Continuitatea fluxurilor financiare
- Diminuarea factorilor care cauzează întâzieri.

În perioada 2007-2013, MOU se concentrează asupra următoarelor aspecte:

- Recrutează specialiști din sectorul privat pentru Autoritățile de Management CSNR
- Furnizează programe intensive de instruire, care implică metode inovative de e-learning
- Pune la dispoziție grupuri operative care furnizează consiliere și sprijin managerial, precum și contribuții în procesul de consolidare a capacității organismelor de implementare a programelor finanțate de UE
- Produce instrumente, metodologii și know-how pentru managementul proiectelor
- Oferă spații de birou echipate (~ 52.000 m²) pentru 42 Autorități de Management
- Procură echipamentele IT necesare pentru 2.500 angajați din Autoritățile de Management CSNR
- Organizează conferințe și activități de transfer de know-how
- Sprijină funcționarea Sistemului Informatic de Monitorizare a CSNR și a altor sisteme IT care gestionează implementarea fondurilor
- Creează web-site-uri de informare generală a publicului privind oportunitățile de finanțare
- Dezvoltă oportunități pentru schimb de experiență cu parteneri la nivel european (în special cu țări din sud-estul Europei).

Strategia definită de conducerea MOU este aceea de a transforma agenția într-un centru de excelență pentru intervențiile UE finanțate din instrumentele structurale în Grecia. Prin îmbunătățirea flexibilității, accelerarea ratei de răspuns, relaționarea mai bună și mai rapidă, precum și prin diseminarea practicilor inovative către alte structuri publice, MOU urmărește să asigure fluxul informațional privind politicile co-finanțate și să dezvolte legături mai puternice cu parteneri europeni.

Dex. Agourides
Director General
Management Organisation Unit

Un program complex de dezvoltare dedicat celor mai slab dezvoltate micro-regiuni

Spre sfârșitul anului 2007, pe baza indicatorilor economici, sociali și de infrastructură, Guvernul maghiar a definit cele 33 de micro-regiuni cel mai slab dezvoltate și a decis să lanseze o schemă specifică, suficient de complexă, pentru dezvoltarea lor. Pentru fiecare micro-regiune a fost stabilit un plan financiar, care a inclus fonduri din diferite programe operaționale ale noului Plan Național de Dezvoltare, aferent noii perioade de programare 2007-2013.

Ideea a fost aceea de a **oferi îndrumare acestor micro-regiuni, astfel încât acestea să învețe cum să beneficieze cât mai mult de oportunitățile pe care le au, cu sprijinul unui program complex de dezvoltare**, să se reducă povara administrativă și nivelul de incidență al programelor existente. Prin urmare, în cadrul noii scheme, micro-regiunile cel mai slab dezvoltate nu trebuie să concureze în obținerea finanțării cu micro-regiunile mai dezvoltate, ci trebuie să îndeplinească cerințe înalte de calitate prin transmiterea unei strategii și a unui pachet de proiecte inter-corelate, conform planului financiar dedicat fiecărei micro-regiuni. **În activitatea de planificare, micro-regiunile au fost ajutate de consultanți specializați**, al căror rol a fost acela de a ghida solicitanții de finanțare în definirea obiectivelor de dezvoltare pe baza acordurilor cu factorii locali interesați. Implicarea autorităților locale, instituțiilor, asociațiilor romilor, organizațiilor ne-guvernamentale și întreprinderilor locale a fost considerată o prioritate majoră și un instrument foarte important în elaborarea de planuri mai bine coordonate, în realizarea de acțiuni de dezvoltare mai coerente și în consolidarea cooperării la nivel local.

Surse diverse de finanțare – fonduri de asistență tehnică pentru implementare

O parte considerabilă a **resurselor de finanțare** ale programului – în total, aproape 360 milioane de euro – este furnizată de Programele Operaționale de Dezvoltare Regională (PODR, finanțate din Fondul European de Dezvoltare Regională - FEDR), Programul Operațional pentru Revitalizare Socială (PORS, Fondul Social European - FSE) și Programul Operațional de Infrastructură Socială (POIS, FEDR) și este **fixă pentru fiecare micro-regiune**. Alte 90 milioane de euro au fost alocate pentru dezvoltarea întreprinderilor în cadrul Programului Operațional Economic. Selectarea experților în planificare a fost finanțată din fonduri alocate prin Programul Operațional pentru Reformă Administrativă, iar a experților în anti-segregare, prin Programul Operațional de Implementare. Pentru a evita distorsiunile în alocarea fondurilor către diferitele micro-regiuni, resursele au fost distribuite între micro-regiuni conform următoarelor criterii: 1/3 din sume a fost distribuită în mod **uniform**, 1/3 în funcție de **numărul de locuitori** (cele 33 de micro-regiuni au o populație între 11 și 72 mii locuitori) și 1/3 în funcție de **numărul de localități** (cele 33 de micro-regiuni au între 4 și 49 de localități). Întrucât cele **trei priorități** în elaborarea strategiei au fost: **dezvoltarea economică – ocuparea forței de muncă, educația – oportunități pentru dezvoltarea copilului și integrarea populației de etnie rromă**, micro-regiunile au putut

dedica 3/4 din fondurile alocate lor, proiectelor de infrastructură (FEDR) și cel puțin 1/4 din fondurile alocate, proiectelor „soft”, pentru domenii precum instruire, educație, ocuparea forței de muncă și asistență medicală (FSE).

Pentru a îmbunătăți modul de implementare, a fost înființat un **birou special al programului în cadrul Agenției Naționale pentru Dezvoltare (AND), finanțat din fonduri de asistență tehnică.**

Planificare, selecție și implementare

Ca rezultat al unui proces intensiv de planificare organizat de grupurile de lucru micro-regionale și care a implicat **peste 5.000 de factori interesați de la nivel local**, documentul de planificare și pachetul de propuneri de proiecte au fost aprobate la nivel micro-regional și transmise în final Agenției Naționale pentru Dezvoltare. **Aproximativ 700 de propuneri de proiecte** au primit aprobare preliminară din partea comitetului de selecție, care a inclus reprezentanți ai Agenției Regionale pentru Dezvoltare, ai ministerelor relevante, ai AND și cel puțin un expert ne-guvernamental. Solicitanții au trebuit apoi să elaboreze **propunerile de proiect în detaliu**, în conformitate cu **ghidurile de planificare** publicate la sfârșitul primăverii anului 2008 de autoritățile de management, și să le **transmită** organismului intermediar respectiv, pentru control. După aprobarea finală, implementarea proiectelor poate începe în **ultimul trimestru al anului 2009.**

Principalele provocări și planuri pentru viitor

Coordonatorii programului din cadrul AND au trebuit să facă față mai multor dificultăți și au constatat că **principala provocare a programului a fost motivarea oamenilor pentru a implica toți factorii locali în procesul de elaborare a strategiei și de planificare a proiectelor.**

Pentru viitor, biroul programului are o mulțime de idei pentru a contribui la dezvoltarea micro-regiunilor. De exemplu, se pun bazele unei cooperări pe termen lung între universitățile de la nivel regional și micro-regiuni. Există deja 4 micro-regiuni „adoptate” de o universitate regională și se acordă asistență în regim de voluntariat, de care micro-regiunile au mare nevoie. Responsabilitatea Socială a Companiilor (CSR) este un alt domeniu în care au avut loc mai multe acțiuni. Agenția Națională pentru Dezvoltare și-a asumat rolul de lider în această privință, prin oferirea a 65 dintre computerele pe care le-a înlocuit cu altele noi către două instituții de învățământ din micro-regiunile respective, iar Microsoft Ungaria s-a alăturat inițiativei prin donarea de licențe software, în scopul îmbunătățirii aptitudinilor copiilor de utilizare a calculatorului. Sperăm ca și alte organizații și companii să urmeze aceste exemple, pentru a contribui la succesul programului.

Henriette Kiss
Agenția Națională pentru Dezvoltare, Ungaria

5. Stadiul implementării instrumentelor structurale în România

Introducere

La nivelul României, în cadrul Obiectivului „Convergență”, au fost elaborate **șapte programe operaționale cu o alocare financiară pentru perioada 2007-2013 de 19,2 miliarde euro fonduri comunitare**: Programul Operațional Sectorial Transport, Programul Operațional Sectorial Mediu, Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, Programul Operațional Regional, Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice, Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Capacității Administrative și Programul Operațional Asistență Tehnică.

Programele cu cea mai mare alocare financiară comunitară sunt următoarele: Programul Operațional Sectorial Transport (4,56 miliarde euro), Programul Operațional Sectorial Mediu (4,51 miliarde euro) și Programul Operațional Regional (3,72 miliarde euro).

La polul opus se situează Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative și Programul Operațional Asistență Tehnică, cu cele mai mici alocări financiare comunitare, respectiv 208 milioane euro și 170 milioane euro.

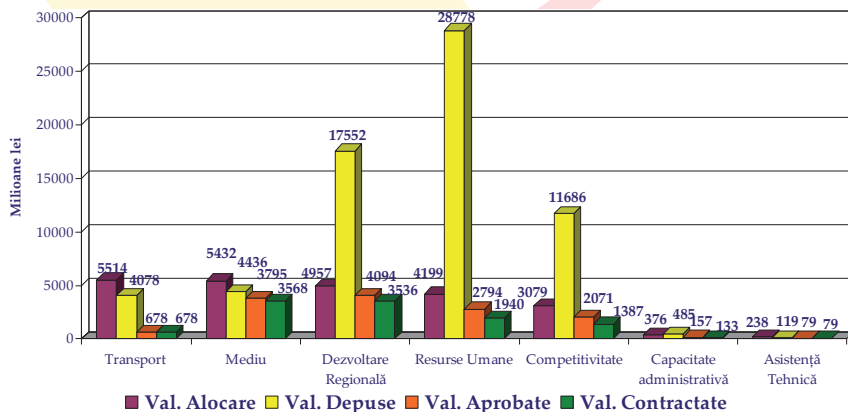
Stadiul implementării programelor operaționale

Situația depunerii, aprobării de proiecte și semnării contractelor de finanțare pentru cele șapte programe operaționale, la data de 30 septembrie 2009, evidențiază progresele semnificative înregistrate pe parcursul anului 2009.

Până la 30 septembrie 2009, pentru cele șapte programe operaționale au fost depuse 12.975 proiecte în valoare de 99,65 miliarde lei (aproximativ 23,62 miliarde euro).

Contribuția UE aferentă valorii proiectelor depuse pentru cele 7 programe operaționale a depășit cu mult alocarea UE cumulată pentru perioada 2007–2009, reprezentând în raport cu aceasta un procent de 282%.

Situația depunerii, aprobării și contractării de proiecte în raport cu alocarea 2007-2009

Din proiectele depuse, au fost aprobate, până la 30 septembrie 2009, un număr de 2.672, în valoare totală de 22,44 miliarde lei (aproximativ 5,32 miliarde euro). Din această sumă, 13,67 miliarde lei (aproximativ 3,24 miliarde euro) reprezintă contribuția UE, care înseamnă 57% din alocarea UE 2007-2009 pentru toate programele operaționale.

Până la 30 septembrie 2009, au fost încheiate 1.884 contracte de finanțare cu beneficiarii, în valoare eligibilă de peste 13,78 miliarde lei (aproximativ 3,26 miliarde euro), din care fondurile UE reprezintă 11,32 miliarde lei (aproximativ 2,7 miliarde euro).

Plățile totale făcute către beneficiari, reprezentând pre-finanțări și rambursări (cu excepția rambursării de TVA), s-au ridicat la suma de aproximativ 446 milioane euro. Plățile interne de fonduri UE reprezintă 7,78% din alocarea 2007–2009. În luna septembrie numai, s-a înregistrat un nivel de plăți lunare către beneficiari de 44,16 milioane euro.

Program Operațional	PROIECTE DEPUSE		PROIECTE APROBATE		CONTRACTE/ DECIZII DE FINANȚARE		PLĂȚI CĂTRE BENEFICIARI
	Număr	Valoare totală (milioane lei)	Număr	Valoare totală (milioane lei)	Număr	Valoare eligibilă (milioane lei)	Total plăți (milioane lei)
PO Regional	2.455	26.367,06	616	6.054,82	525	4.221,71	430,78
POS Mediu	113	6.692,75	61	5.757,25	29	4.220,62	722,77
POS Transport	37	9.450,93	16	3.033,16	16	838,78	0,05
POS Creșterea Competitivității Economice	4.715	24.560,70	1.082	3.867,20	737	1.880,28	509,23
POS Dezvoltarea Resurselor Umane	5.007	31.794,17	782	3.413,03	482	2.359,20	203,30
PO Dezvoltarea Capacității Administrative	627	599,86	103	191,42	83	157,75	2,51
PO Asistență Tehnică	21	181,37	12	124,04	12	99,07	0,22
TOTAL	12.975	99.646,84	2.672	22.440,92	1.884	13.777,41	1.868,86

Probleme identificate în accesarea fondurilor

Experiența anului 2008 și a primei părți din 2009 a relevat câteva aspecte ce necesită soluționare în implementarea programelor operaționale, la nivelul instituțiilor implicate în gestionarea acestora dintre care menționăm:

- armonizarea ghidurilor solicitantului prin prisma următoarelor obiective;
 - » facilitarea înțelegerii de către solicitant a informațiilor cuprinse în aceste documente;
 - » asigurarea unei coerențe sporite a cerințelor și informațiilor din conținut;
 - » asigurarea transparenței față de solicitanți cu privire la cerințe și obligații;
- simplificarea documentației solicitate potențialilor beneficiari de autoritățile de management/ organisme intermediare;

- diverse măsuri de fluidizare a procesului de evaluare, selecție și contractare a proiectelor.

Astfel, în perioada ianuarie - septembrie 2009, eforturile s-au concentrat asupra identificării și punerii în practică a unor măsuri de simplificare și accelerare a procesului de implementare, acordând o atenție sporită următoarelor aspecte:

- Simplificarea documentației solicitate potențialilor beneficiari de către Autoritățile de Management;
- Reducerea perioadei dintre depunerea propunerilor de proiecte și semnarea contractelor de finanțare cu beneficiarii;
- Reducerea perioadei necesare derulării procedurilor de achiziție publică și simplificarea procedurilor de achiziție publică pentru beneficiarii privați;
- Facilitarea accesului beneficiarilor la resurse financiare necesare implementării proiectelor (de exemplu, creșterea nivelului standard de prefinanțare națională de la 15% la 30% și introducerea unei prefinanțări de 35% din valoarea sprijinului acordat pentru proiectele care intră sub incidența ajutorului de stat/minimis);
- Armonizarea și o mai mare uniformizare a Ghidurilor Solicitantului pentru toate programele operaționale.

În urma măsurilor luate în cursul anului 2009 s-a înregistrat o accelerare vizibilă a procesului de implementare, atât la nivelul depunerii și aprobării de proiecte și al semnării de contracte de finanțare, cât și în ceea ce privește nivelul plăților către beneficiari.

Autoritatea pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale

6. Participarea României la dezbaterile europene privind viitorul Politicii de Coeziune

Subiectul privind viitorul Politicii de Coeziune post 2013 reprezintă o prioritate de dezbateri la nivel european, oferind posibilitatea tuturor statelor membre, regiunilor, orașelor, instituțiilor și fiecărui cetățean al Uniunii Europene să-și exprime punctul de vedere și interesele în perspectiva viitoarelor reforme structurale. Făcând parte din procesul mai larg de dezbateri asupra reformei bugetare a UE și asupra viitoarelor priorități de politică la nivel european, această oportunitate de reflecție este vitală pentru definirea unei noi politici de coeziune care să răspundă cel mai bine provocărilor cu care se confruntă economiile regionale.

România consideră că Politica de Coeziune este una dintre cele mai importante politici europene, prin faptul că aduce o contribuție substanțială la atingerea obiectivelor politice cheie ale Uniunii, inclusiv a Agendei Lisabona. În același timp, prin flexibilitate și adaptabilitate, această politică sprijină Uniunea Europeană nu numai să-și reducă disparitățile interne, dar și să facă față cu succes efectelor globalizării și celorlalte provocări cu care se confruntă economiile și societățile europene.

Având în vedere importanța Politicii de Coeziune pentru dezvoltarea economică viitoare a României și pentru reducerea decalajelor de dezvoltare față de celelalte state membre ale Uniunii, România este deosebit de interesată de exprimarea punctului de vedere în cadrul dezbaterii europene privind viitorul Politicii de Coeziune, în concordanță cu interesele naționale.

În acest sens, Ministerul Finanțelor Publice (MFP), în calitate de coordonator al gestionării instrumentelor structurale și al poziției naționale privind Politica de Coeziune, coordonează la nivel național consultarea publică și dezbaterile pe tema viitorului Politicii de Coeziune, precum și Grupul de lucru interinstituțional creat în vederea formulării poziției oficiale a României pe acest subiect. Grupul de lucru reunește reprezentanți, la nivel de decizie, ai celor mai relevante instituții/ organizații cu atribuții în domeniul Politicii de Coeziune (ministere, în principal cu rol de autorități de management ale programelor operaționale sau cu atribuții în domeniul coordonării politicilor europene – Ministerul Afacerilor Externe; Departamentul pentru Afaceri Europene; structurile asociative ale autorităților locale; Asociația Agențiilor pentru Dezvoltare Regională – ROREG; Institutul Național de Statistică; Comisia Națională de Prognoză; Camera de Comerț și Industrie a României; Consiliul Economic și Social; Academia Română).

Pe baza primelor contribuții în cadrul dezbaterii naționale, Ministerul Finanțelor Publice a formulat încă din ianuarie 2008 o poziție preliminară a României privind reforma Politicii de Coeziune post 2013, asigurând totodată susținerea principalelor elemente de poziție în cadrul diverselor evenimente europene organizate pe acest subiect.

Din perspectiva României, următoarele elemente se impun a fi subliniate ca și pre-condiții pentru eficiența implementării Politicii de Coeziune:

- **Existența unor linii directe de intervenție la nivelul UE, dublate de un cadru strategic comunitar coerent și integrat**

Un prim pas în concentrarea fondurilor asupra unor priorități tematice agreate în prealabil, concordante cu țintele Strategiei de la Lisabona revizuite, a fost făcut prin Orientările Strategice de Coeziune 2007-2013, ceea ce reprezintă o bază excelentă de discuție pentru Orientările post 2013. România susține principiul concentrării, însă lista domeniilor tematice trebuie să rămână suficient de flexibilă pentru ca fiecare stat/ regiune să poată să selecteze și să concentreze resursele alocate în cadrul Politicii de Coeziune către acele domenii prioritare pentru propriile nevoi de dezvoltare.

De asemenea, se consideră necesară promovarea unor domenii de interes major în cadrul priorităților tematice europene care să țină seama de noile provocări cu care se confruntă Uniunea, de contextul actual generat de criza economică globală, dar și de gradele diferite de contribuție ale diverselor domenii la crearea unor certe valori adăugate europene. În acest context, pentru perioada următoare de programare este foarte importantă concentrarea tematică pe sectoare pro-dezvoltare, concordante cu obiectivul creșterii economice și al creării/ menținerii locurilor de muncă, dar, în același timp, trebuie evitată soluționarea unilaterală prin Politica de Coeziune a noilor provocări cu care se confruntă Uniunea. Problemele globale actuale trebuie abordate complementar la nivelul Politicii de Coeziune, în funcție de nivelul de dezvoltare al statelor și regiunilor.

- **Necesitatea corelării intersectoriale cu celelalte politici UE la nivel european, național și regional**

Valoarea adăugată a Politicii de Coeziune este limitată în lipsa unei corelări cu politicile de la nivel național și european. Subliniem în acest context importanța corelării Politicii de Coeziune cu Politica Agricolă Comună, subiect ce se impune a fi mai atent analizat pentru perioada post 2013, inclusiv pe baza rezultatelor punerii în aplicare a abordării specifice perioadei 2007-2013. Considerăm necesar ca dezbateră în acest sens să fie orientată către evitarea unei abordări disociate a zonelor rurale și urbane la nivel de politici, având în vedere caracterul integrat și complex al activităților de restructurare din mediul rural.

- **Asigurarea unui cadru de coordonare mai eficient la toate nivelele**

Se impune în acest sens întărirea sistemelor și mecanismelor de coordonare a politicilor și instrumentelor lor de implementare, atât la nivel național, cât și comunitar.

- **Luarea în considerare într-un mod mai eficient a dimensiunii teritoriale a Politicii de Coeziune**

Politica UE de coeziune economică și socială ar căpăta mai multă concretețe prin acordarea unei atenții mai mari dimensiunii teritoriale a disparităților

economice și sociale și în cadrul acesteia, specificității diferitelor teritorii: zone muntoase, costiere, zone periferice etc.

Subliniem importanța acestui obiectiv orizontal al Politicii de Coeziune prin faptul că asigură dezvoltarea integrată și durabilă a teritoriului european, precum și mobilizarea celorlalte politici comunitare (în special: transporturi, mediu, politica agricolă comună), pe lângă cea de coeziune, în complementaritate cu politicile naționale.

• **Creșterea rolului Obiectivului Cooperare Teritorială Europeană**

O valoare adăugată importantă în cadrul acestei politici o are obiectivul Cooperare Teritorială Europeană, care promovează schimbul de experiențe și bune practici în domeniul de interes pentru statele membre. În acest context, trebuie subliniată contribuția importantă a programelor de cooperare transnațională la dezvoltarea anumitor spații geografice. În acest sens, este de susținut creșterea rolului acestor programe în următoarea perioadă de programare.

• **Existența unor reguli eficiente și simplificate de implementare a fondurilor, în condițiile menținerii unui management financiar sănătos**

România consideră că elementul cheie pentru viitoarea perioadă de programare ar trebui să fie simplificarea reală a mecanismului de implementare, comparativ cu perioada actuală 2007-2013. Deși experiența României de implementare este limitată, în contextul dificultăților întâmpinate în primele etape ale procesului de implementare pot fi promovate câteva direcții majore pentru simplificarea viitoare:

- » O aplicare mai extinsă a principiului proporționalității;
- » Simplificarea procedurilor de management și control;
- » Flexibilitate mai mare a activității de control și audit;
- » Redirecționarea activității de audit specific spre auditul de eficiență;
- » Acordarea de competențe mai mari Statelor Membre printr-un management adecvat și un sistem de control care să le permită verificarea eficienței a propriilor acțiuni;
- » Simplificarea/ flexibilizarea regulilor de ajutor de stat, mai ales în unele domenii sensibile (ex. protecția mediului, ajutorul pentru formarea angajaților și pentru ocupare);
- » Orientarea pe maximizarea eficienței și impactului intervențiilor (acordarea unei importanțe mai mari aspectelor strategice și de impact ale proiectelor, în raport cu aspectele pur administrative ale managementului și controlului fondurilor);
- » Simplificarea propriului cadru de reglementare în domeniul managementului Fondurilor Structurale și de Coeziune la nivelul Statelor Membre.

• **Menținerea adaptabilității și flexibilității politicii**

Considerăm un avantaj al Politicii de Coeziune faptul că aceasta dispune de suficientă flexibilitate pentru a finanța acțiuni inovatoare care să conducă la

noi modele de dezvoltare în Europa. În același timp, prin posibilitatea adaptării rapide la noile provocări socio-economice apărute la nivel european, național și regional, Politica de Coeziune contribuie în mod substanțial la creșterea competitivității la nivelul întregii Uniuni. Subliniem numai câteva rezultate cheie ale politicii fără de care cele mai dezvoltate regiuni și State Membre nu ar fi putut să-și desăvârșească interesele pe Piața Unică Europeană, și anume: dezvoltarea infrastructurii de transport pan-europene și în consecință îmbunătățirea accesibilității și mobilității, a circulației bunurilor și forței de muncă, a transferului de cunoaștere și noi tehnologii. Aceste argumente susțin promovarea în continuare a rolului Politicii de Coeziune ca o „politică pentru Europa“.

- **Creșterea și valorificarea beneficiilor Politicii de Coeziune la nivel instituțional**

Considerăm că Politica de Coeziune aduce beneficii importante la nivel instituțional prin promovarea guvernării la mai multe niveluri și a parteneriatului, a cooperării instituționale și îmbunătățirea planificării strategice și a dezvoltării integrate. Respectarea principiului subsidiarității, prin păstrarea sau transferarea competențelor la nivelul la care problemele pot fi cel mai bine soluționate, astfel încât să răspundă cât mai bine nevoilor celor implicați, reprezintă de asemenea un important beneficiu al politicii, întrucât asigură o distribuție optimă a responsabilității între nivelurile implicate în gestionare.

Pornind de la aceste elemente cheie, Ministerul Finanțelor Publice susține în continuare dezvoltarea poziției oficiale a României privind viitorul Politicii de Coeziune, prin atragerea la masa dezbaterii a cât mai multor actori relevanți în domeniu: reprezentanți ai instituțiilor care gestionează sau implementează fonduri europene atât la nivel central, cât și la nivel regional și local, reprezentanți relevanți ai partenerilor sociali și societății civile, precum și reprezentanți ai mediului academic sau de consultanță.

Totodată, în vederea fundamentării priorităților pe care România le va susține în cadrul viitoarelor negocieri privind Politica de Coeziune în următoarea perioadă de programare, Ministerul Finanțelor Publice a inițiat elaborarea unui studiu pentru identificarea direcțiilor prioritare de reformă a Politicii de Coeziune post-2013 din perspectiva României. Studiul a fost demarat la începutul lunii aprilie 2009, cu ajutorul unui proiect finanțat din Programul Operațional Asistență Tehnică 2007-2013, și va fi finalizat în luna noiembrie 2009.

Obiectivul major al proiectului vizează identificarea și fundamentarea direcțiilor prioritare de reformă a Politicii de Coeziune a Uniunii Europene post-2013 în concordanță cu nevoile și prioritățile României, în contextul politicilor europene și al cadrului economic și social european.

Se așteaptă ca toate aceste demersuri să contribuie la identificarea și promovarea celor mai adecvate opțiuni pentru România privind reforma Politicii de Coeziune și la dezvoltarea în continuare a poziției oficiale a României privind viitorul acestei importante politici europene.

7. Evenimente privind asistența tehnică

A. Conferința anuală privind Asistența Tehnică 2009

În data de 2 aprilie 2009, Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT) a organizat Conferința anuală privind Asistența Tehnică, la care au participat peste 100 de persoane, funcționari publici din instituțiile implicate în sistemul de gestionare a instrumentelor structurale, dar și reprezentanți ai partenerilor sociali, mediului academic și mediului economic.

În cadrul conferinței, au fost prezentate progresele obținute în 2008 în gestionarea POAT, stadiul actual și perspectivele pentru anul 2009, precum și câteva lecții învățate din implementare și măsuri luate sau propuse pentru accelerarea utilizării POAT. Pe lângă POAT, a mai fost prezentat stadiul implementării axelor prioritare de asistență tehnică din cadrul Programului Operațional Regional și Programului Operațional Sectorial Mediu și perspectivele pentru 2009.

În plus, ca un element cheie al sistemelor de management și control al programelor operaționale, a fost prezentat Sistemul Unic de Management al Informației (SMIS), care reprezintă un sistem informatic centralizat ce permite monitorizarea proiectelor finanțate din Fondurile Structurale și de Coeziune, din momentul depunerii acestora până la rambursarea cheltuielilor către beneficiari.

La conferință au fost invitați și reprezentanți ai altor state membre ale Uniunii Europene, Polonia, Germania și Franța, care au prezentat experiența în utilizarea fondurilor de asistență tehnică. De asemenea, cu sprijinul acestora, s-au discutat modalități de sprijinire a potențialilor beneficiari în vederea creșterii absorbției instrumentelor structurale.

Rolul asistenței tehnice în îmbunătățirea procesului de implementare a instrumentelor structurale a fost recunoscut de toți lectorii. Dl. Ștefan Ciobanu, director general al Autorității pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale, a menționat că „avem nevoie cu toții, atât sistemul de gestionare al fondurilor, cât și beneficiarii acestora, de un sprijin consistent și coerent pentru a putea să implementăm eficient și corect aceste fonduri, conform regulilor și cerințelor stabilite la nivel comunitar și național“. Dl. Piotr Zuber, director general în Ministerul Dezvoltării Regionale din Polonia, a subliniat că rolul asistenței tehnice depășește dezvoltarea sistemului de gestionare a instrumentelor structurale, ducând în Polonia chiar la schimbarea modului de funcționare a întregii administrații publice naționale. Astfel, în perioada 2004 – 2009, aceasta a devenit mai orientată către obiective și către obținerea de rezultate concrete și mai pregătită să își asume riscuri necesare în implementarea proiectelor.

B. Asistența Tehnică din FEDR, FSE și FEADR - curs organizat de European Academy for Taxes, Economics&Law

În perioada 31.08 – 01.09.2009, s-a desfășurat la Berlin, cursul de pregătire având ca temă „Asistența Tehnică din FEDR, FSE și FEADR“, organizat de European Academy for Taxes, Economics&Law. La curs au participat aproximativ 50 participanți din ță-

riile membre ale UE, în special reprezentanți ai autorităților de management responsabili pentru utilizarea asistenței tehnice. Din partea Ministerului Finanțelor Publice din România a participat dna. Livia Chiriță, directorul Direcției Asistență Tehnică din cadrul Autorității pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale.

În cadrul cursului au fost prezentate aspecte referitoare la asistență tehnică, în special: cadrul de reglementare, planificarea și dimensionarea acesteia din punct de vedere financiar, specificitatea beneficiarilor, eligibilitatea cheltuielilor, verificări, indicatori, studii de caz cu privire la stabilirea strategiilor de asistență tehnică, evaluare.

Lectori au fost dl. Andrew Luff, șeful Organismului Intermediar din cadrul Agenției de Dezvoltarea a Regiunii East of England din Marea Britanie, dna. Katharina Kaitan, șefa Autorității de Management pentru programele FEDR și FSE ale Regiunii Burgenland, Austria și dna. Leena Antilla, consilier superior în cadrul Unității de Dezvoltare Rurală din cadrul Ministerului Agriculturii și Pădurilor din Finlanda.

Principalele concluzii desprinse au fost următoarele:

1. Asistența tehnică se poate utiliza în sprijinul tuturor atribuțiilor descrise în Regulamentele comunitare 1083/2006 și 1828/2006, pentru structurile implicate în gestionarea fondurilor.
2. Planificarea financiară a asistenței tehnice se face în funcție de capacitatea administrativă existentă și necesitățile determinate de încărcătura cu sarcini pe etapele aferente perioadei de programare. În prima parte a perioadei de programare, cheltuielile sunt în principiu mai mari pentru partea de informare și publicitate și pentru evaluarea proiectelor depuse, pe parcursul perioadei de programare spre final crescând semnificativ cheltuielile legate de verificări și monitorizări, raportări, închideri, pregătirea programării viitoare (începând cu 2011). Vârful de cheltuieli privind evaluarea programelor se vor înregistra în perioada 2010- 2015. Cheltuielile de evaluare și cele de publicitate trebuie realizate conform planurilor transmise Comisiei Europene.
3. Costurile cu privire la asistență tehnică sunt de tip intern (cu resursele umane, de funcționare a unor structuri) și de tip extern (prin contracte de achiziție publică). Se externalizează în special sarcinile unde nu există suficientă expertiză în cadrul structurilor de gestionare sau suficient personal și unde este necesară asigurarea imparțialității și transparenței (ex. evaluare):
 - » experiențele referitoare la externalizarea evaluării proiectelor depuse au dat rezultate mixte, în multe cazuri fiind necesară o reverificare „în casă“ pentru aspectele referitoare la prevederile regulamentelor UE;
 - » aspectele referitoare la control și verificări nu au fost externalizate în majoritatea cazurilor din motive legate de riscurile aferente;
 - » se pot realiza evaluări interne în special pentru actualizarea concluziilor unor evaluări realizate prin externalizare.
4. Sunt eligibile cheltuielile efectuate în conformitate cu prevederile regulamentelor comunitare, cu prevederile programului operațional și care au o legătură directă cu proiectul co-finanțat din instrumentele structurale. Acolo unde cheltuielile nu se fac exclusiv pentru scopul proiectului, se aplică principiul proporționalității cheltuielilor. În general, se recomandă abordarea prudentă,

de tip cost-beneficiu: dacă nu există siguranță cu privire la eligibilitatea unei cheltuieli, să se încerce mai întâi finanțarea acesteia din alte surse. Se recomandă atenție cu privire la nivelul cheltuielilor: de ex. salariile personalului contractual trebuie să fie la nivel comparativ cu cel al funcționarilor permanenți, principiul eficienței trebuie demonstrat că a fost aplicat și în cazul cumpărărilor directe, prin existența ofertelor alternative. A fost prezentat un studiu de caz cu privire la eligibilitatea cheltuielilor în regiunea East of England din Marea Britanie.

5. Verificările de management urmează în general aceleași proceduri și liste de verificare ca pentru orice alte proiecte, utilizându-se metode de eșantionare pe bază de metodologii de risc urmate de selecție de tip aleatoriu. În plus, se au în vedere următoarele aspecte:
 - » pentru cheltuieli de funcționare și personal se verifică inter alia fișa postului (timpul lucrat pentru instrumente structurale), justificarea costurilor generale de administrație, modul în care a fost recrutat personalul;
 - » pentru operațiunile externalizate se verifică cu precădere documentația și procesul de achiziție publică;
 - » pentru evaluare, publicitate și comunicare se verifică încadrarea în planurile corespunzătoare;
 - » trebuie respectată separarea de funcții în cadrul autorității de management în ceea ce privește implementarea proiectelor de asistență tehnică și verificarea cheltuielilor aferente acestora.
6. Au fost prezentate studii de caz cu privire la utilizarea asistenței tehnice, după cum urmează:
 - » Utilizarea unui sistem de facilitare (tip help-desk) la nivelul regiunii East of England din Marea Britanie. Facilitatorii furnizează sprijin și expertiză pe parcursul elaborării proiectelor de către partenerii regionali, promovează oportunitățile oferite de programul operațional, sprijină potențialii beneficiari în identificarea altor surse de finanțare în completare și acționează ca mentori pentru dezvoltarea capacității beneficiarilor. În vederea definitivării proiectelor, facilitatorii sunt sprijiniți cu opinii și recomandări de grupul care realizează evaluarea și selecția proiectelor;
 - » Elaborarea planului de comunicare și implementarea acestuia prin externalizare;
 - » Realizarea unei pagini web în regiunea Burgenland-Austria care include o bază de date cu proiecte (inclusiv o scurtă descriere a acestora), cu opțiuni de sortare pe categorii de proiecte și sub-regiuni și exportare în fișiere PDF;
 - » Organizarea unui eveniment de Ziua Europei într-un mall comercial cu desfășurare de activități și jocuri pe tema instrumentelor structurale destinate copiilor și adulților.

8. POAT – un program care sprijină implementarea Politicii de Coeziune

În contextul implementării Politicii de Coeziune în România, în ultimele luni s-a înregistrat un progres real în procesul de selectare a cererilor de finanțare și semnare a contractelor/ deciziilor/ ordinelor de finanțare cu beneficiarii. Comisia dorește să profite de această ocazie pentru a felicita Autoritățile de Management și pe partenerii acestora, precum și pentru a-i încuraja să își îmbunătățească în continuare activitatea, în vederea facilitării accesului la instrumentele structurale.

România implementează Politica de Coeziune prin 7 Programe Operaționale (PO) în cadrul Obiectivului „Convergență“, care însumează aproximativ 95% din fondurile disponibile: Transport, Mediu, Creșterea Competitivității Economice, Programul Operațional Regional, Dezvoltarea Resurselor Umane, Dezvoltarea Capacității Administrative și Asistență Tehnică. România beneficiază și de 11 programe în cadrul obiectivului „Cooperare Teritorială Europeană“.

Referitor la Obiectivul „Convergență“, UE a transferat plăți în avans în valoare de 1.828 milioane euro, inclusiv sumele suplimentare stabilite în cadrul pachetului de redresare economică, în contextul crizei globale. Ca urmare a cererilor de plată transmise de către Statul Membru, UE a transferat până la 30 septembrie 2009, sume corespunzătoare plăților intermediare în valoare de aproximativ 100 milioane euro.

Referitor la procesul de implementare, până la 30 septembrie 2009, România a contractat peste 1.800 de proiecte, în valoare totală de aproximativ 2,7 miliarde euro din fondurile UE. Programele cele mai avansate sunt Programul Operațional Regional și Programul Operațional Sectorial Mediu.

România a fost primul Stat Membru care a avut un proiect major adoptat de Comisie pentru perioada 2007-2013: proiectul din domeniul apelor reziduale „Reabilitarea și extinderea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare în județul Giurgiu, România“ adoptat de Comisie la data de 2 aprilie 2008, împreună cu alte două proiecte majore ale României.

Până în prezent, România a transmis Comisiei 20 de proiecte majore. Comisia a adoptat 15 proiecte majore (13 proiecte de mediu și 2 proiecte de transport). Se estimează că, până la sfârșitul anului 2010, România va transmite aproximativ 65 de proiecte majore.

Între elementele pozitive, pot fi menționate: (i) proiectele majore aflate în pregătire; (ii) înființarea sistemelor de management și control care au primit „undă verde“ din partea CE; (iii) lansarea unor acțiuni complexe care vor aduce beneficii substanțiale economiei românești, cum ar fi poliile regionali de creștere și strategia privind accesul la Internet în bandă largă; (iv) creșterea numărului de proiecte contractate.

Totuși, România se confruntă cu întârzieri în execuția fizică și financiară, în special în sectorul transport, iar circuitul administrativ din procesul de selecție, contractare și lansare a proiectelor pare îndelungat și greoi. Este necesară mobilizarea în continuare a tuturor instituțiilor pentru a accelera procesul de implementare a proiectelor.

În contextul simplificării, o serie de acțiuni s-au implementat sau sunt în curs de implementare, iar Comisia încurajează autoritățile române să întreprindă în continuare pași în acest domeniu.

Programul Operațional Asistență Tehnică este cadrul propice pentru identificarea și întreprinderea măsurilor necesare accelerării procesului, armonizării procedurilor, identificării blocajelor și limitării demersurilor inutile.

*Anastassios Bougas, Șeful Unității „România”,
Direcția Generală pentru Politică Regională, Comisia Europeană*

Date de contact

Autoritatea pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale

Ministerul Finanțelor Publice, www.fonduri-ue.ro
Director General: Ștefan Ciobanu, tel: 021.302.52.00, fax: 021.302.52.64
Relații publice: Ioana PĂSLARU, tel: 021.302.53.13, fax: 021.302.52.64
E-mail: fonduri.ue@mfinante.ro

Autoritatea de Management pentru PO Asistență Tehnică

Ministerul Finanțelor Publice, www.poaat.ro, www.mfinante.ro
Director: Livia CHIRIȚĂ, tel: 021.302.52.37, fax: 021.302.52.64
Relații publice: Cristina DINU, tel: 021.302.52.24, fax: 021.302.52.64
E-mail: cristina.dinu@mfinante.ro

Autoritatea de Management pentru PO Dezvoltarea Capacității Administrative

Ministerul Administrației și Internelor, www.mai.gov.ro
Director: Ruxandra POPOVICI, tel: 021.315.62.96, fax: 021.310.35.62
Relații publice: Marius GUBERNAT, tel: 021.315.62.96, fax: 021.310.35.62
E-mail: marius.gubernat@mai.gov.ro

Autoritatea de Management pentru POS Transport

Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, www.mt.ro
Director General: Șerban Alexandru CUCU, tel: 021.319.61.47
Relații publice: Irina PRIVANTU, tel: 021.319.62.91, fax: 021.319.61.78
E-mail: irina.privantu@mt.ro

Autoritatea de Management pentru POS Mediu

Ministerul Mediului, www.mmediu.ro
Director General: Doina FRANȚ, tel: 021.335.35.65, fax: 021.316.07.78
Relații publice: Mălina FRĂTEANU, tel: 021.316.61.57, fax: 021.316.07.78
E-mail: malina.frateanu@mmediu.ro

Autoritatea de Management pentru POS Creșterea Competitivității Economice

Ministerul Economiei, www.minind.ro
Director General: Cătălina MELIȚĂ, tel: 021.202.52.72, fax: 021.202.52.75
Relații publice: Valentin BARBU, tel: 021.202.52.58, fax: 021.202.52.75
E-mail: valentin_barbu@minind.ro

Autoritatea de Management pentru POS Dezvoltarea Resurselor Umane

Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, www.fseromania.ro
Director General: Cristina IOVA, tel: 021.315.02.09, fax: 021.315.02.06
Relații publice: Mihaela HANCIA, tel: 021.315.02.08, fax: 021.315.02.06
E-mail: posdru@fseromania.ro

Autoritatea de Management pentru PO Regional

Ministerul Dezvoltării Regionale și Locuinței, www.inforegio.ro
Director General: Gabriel FRIFTU, tel: 0372.111.412, fax: 0372.111.630
Relații publice: Daniela SURDEANU, tel: 0372.111.409
E-mail: info@mdrl.ro

Autoritatea Comună de Management pentru Programul Operațional Comun România-Ucraina-Republica Moldova 2007-2013

Ministerul Dezvoltării Regionale și Locuinței, www.ro-ua-md.net, www.mdrl.ro
Manager program: Daniela POPESCU, tel/fax 0372.111.456
Relații publice: Claudia CRISTEA, tel: 0372.111.332, fax: 0372.111.323,
E-mail: info.ro-ua-md@mdrl.ro

Autoritatea Comună de Management pentru Programul Operațional Comun de Cooperare în bazinul Mării Negre

Ministerul Dezvoltării Regionale și Locuinței, www.blacksea-cbc.net, www.mdrl.ro
Manager de Program: Sorina CANEA, tel.: 0372.111.309, fax: 0372.111.456
Relații publice: Ana GHEORGHE, tel.: 0372.111.323, fax: 0372.111.456
E-mail: blacksea-cbc@mdrl.ro

Autoritatea de Management pentru Programul de Cooperare Transfrontalieră România-Bulgaria 2007-2013

Ministerul Dezvoltării Regionale și Locuinței, www.cbcrromaniabulgaria.eu, www.mdrl.ro
Șef Serviciu: Ioana Manțog, tel.: 0372.111.369, fax: 0372.111.456
Relații publice: Andreea MIHĂLCIOIU, tel.: 0372.111.305
E-mail: robg@mdrl.ro

Autoritatea de Management pentru Programul IPA de Cooperare Transfrontalieră România-Serbia

Ministerul Dezvoltării Regionale și Locuinței, www.romania-serbia.net, www.mdrl.ro
Șef serviciu: Oana CRISTEA, tel: 0372.111.309 fax: 0372.111.456
Relații publice: Oana SAVONEA, tel. 0372.111.366, fax: 0372.111.456,
E-mail: romania-serbia@mdrl.ro